

การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

A LEARNING MANAGEMENT ADMINISTRATION OF LEARNING LOSS RECOVERY FOR
SMALL-SIZED SCHOOL IN MUANG PAN DISTRICT, LAMPANG PROVINCE

¹ณรงค์กร จงวัชรสถิตย์ และ ²อัมเรศ เนตาสิต์

¹Narongkorn Jongwatcharasatit and ²Ammaret Netasit

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

¹Master of Educational Program in Educational Administration, Lampang Rajabhat University, Thailand

Received: 2025-03-08

¹Corresponding Author's Email: narongkorn.jo@ku.th

Revised: 2025-03-14

Accepted: 2025-03-14

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (2) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ และ (3) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง การวิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) กลุ่มประชากรประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้บริหาร ครูหัวหน้างานบริหารวิชาการ และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้นจำนวน 106 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (2) แบบสอบถาม (3) ประเด็นสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และ (4) แบบสอบถามเพื่อยืนยันความเหมาะสมของแนวทาง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบของการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ (2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ (3) การพัฒนาศักยภาพครู และ (4) การจัดสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้

2) สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

3) แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน จำนวน 5 แนวทาง ด้านการจัดการองค์การ จำนวน 6 แนวทาง ด้านการนำ จำนวน 5 แนวทาง และ ด้านการควบคุม จำนวน 4 แนวทาง

คำสำคัญ: การบริหารการจัดการเรียนรู้; ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้; โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research aimed to: (1) study the components of learning management to address the problem of learning loss; (2) examine the current conditions of learning management to address learning loss; and (3) explore guidelines for learning management to solve the issue of learning loss in small-sized schools in Mueang Pan District, Lampang Province. This study employed a mixed methods research approach. The target population consisted of school administrators or acting administrators, academic affairs heads, and classroom teachers—a total of 106 individuals—selected through purposive sampling. The research instruments included: (1) semi-structured interviews, (2) questionnaires, (3) focus group discussion topics, and (4) a questionnaire for validating the appropriateness of the proposed guidelines. Quantitative data were analyzed using basic statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation, while qualitative data were analyzed through content analysis.

The findings were as follows:

1) The components of learning management to address learning loss in small-sized schools in Mueang Pan District, Lampang Province consisted of four key aspects: (1) learning management planning, (2) learning activity enhancement, (3) teacher capacity development, and (4) provision of instructional media, innovations, and learning resources.

2) The overall condition of learning management was found to be at a high level.

3) The proposed guidelines for learning management to solve the
Aforementioned problems were categorized into four areas: planning (5 guidelines), organizing (6 guidelines), leading (5 guidelines), and controlling (4 guidelines).

Keywords: learning management administration; learning loss; small-sized school

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 บัญญัติว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ Tienkhaw (2017) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีอุดมการณ์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 Office of the Education Council (2010) รูปแบบการจัดการศึกษาจึงอยู่ในรูปแบบของการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพราะเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ใน

ศตวรรษที่ 21 ครูจึงต้องมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมในปัจจุบันโดยการสนับสนุนให้พัฒนาทักษะความสามารถในการจัดการเรียนรู้จากผู้บริหาร

จากการศึกษาผลการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 พบว่าโรงเรียนในสังกัดยังคงขาดแคลนผู้บริหารสถานศึกษา และครูส่งผลกระทบต่อผลการประเมินการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 42.04 ส่วนผลการประเมิน O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 39.53 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ปีการศึกษา 2564 กับปีการศึกษา 2565 พบว่า ผลการ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ต่ำกว่าปีการศึกษา 2564 ร้อยละ 2.5 (Lampang Primary Educational Service Office Area 3, 2022)

สิ่งที่จะสามารถช่วยบรรเทาและแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการกิจกรรมงานบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจสำคัญของงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุน รวมถึงอำนวยความสะดวกให้ครูได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูวางแผน จัดกระบวนการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและสอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน การส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อขจัดปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนให้หมดไป (Kantaping, 2019)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาการบริหารการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ได้ทราบถึงองค์ประกอบ สภาพการบริหาร และแนวทางในการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ นำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้
2. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

การศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบการบริหารการจัดการเรียนรู้ โดยการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ ตารางการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการบริหารการจัดการเรียนรู้

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และสร้างข้อสรุปลงในตารางการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ที่มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ/หรือ การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ไม่น้อยกว่า 5 ปี และ/หรือมีผลงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการ ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางในการทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอเข้าสัมภาษณ์
- 2) ผู้วิจัยประสานผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อบันทึกหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์
- 3) ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นประเด็นนำไปเป็นองค์ประกอบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ดำเนินการดังนี้

2.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน ครูหัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 20 คน และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หลักด้านการสอนของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง จำนวน 66 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 106 คนซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปานจังหวัดลำปาง จำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยได้รับการตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสอบถาม (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวนทั้งสิ้น 5 คน โดยมีข้อคำถามทั้งสิ้น 30 ข้อ พบว่าข้อคำถามที่ใช้ได้ในภาพรวม เท่ากับ 0.94 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารวิชาการ และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

2) ผู้วิจัยดำเนินการยื่นขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

3) ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

4) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 106 ฉบับ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ให้แก่โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นกลุ่มประชากร และได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา จำนวน 106 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2.4 การทดสอบหาค่าคุณภาพเครื่องมือ

หลังจากที่ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนกลับมา เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

3) ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปางทำการวิเคราะห์เนื้อหาและสร้างข้อสรุป

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ในขั้นตอนดังกล่าวนี้เป็นการตรวจสอบเพื่อยืนยันความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การยกร่างแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบเพื่อยืนยันความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง โดยการนำร่างแนวทางให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ตรวจสอบโดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แล้วปรับร่างแนวทางตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 7 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) แยกตามบทบาทหน้าที่ โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีคุณสมบัติ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 2 คน ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาประเภทผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาประเภทครู จำนวน 2 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเด็นสนทนากลุ่ม

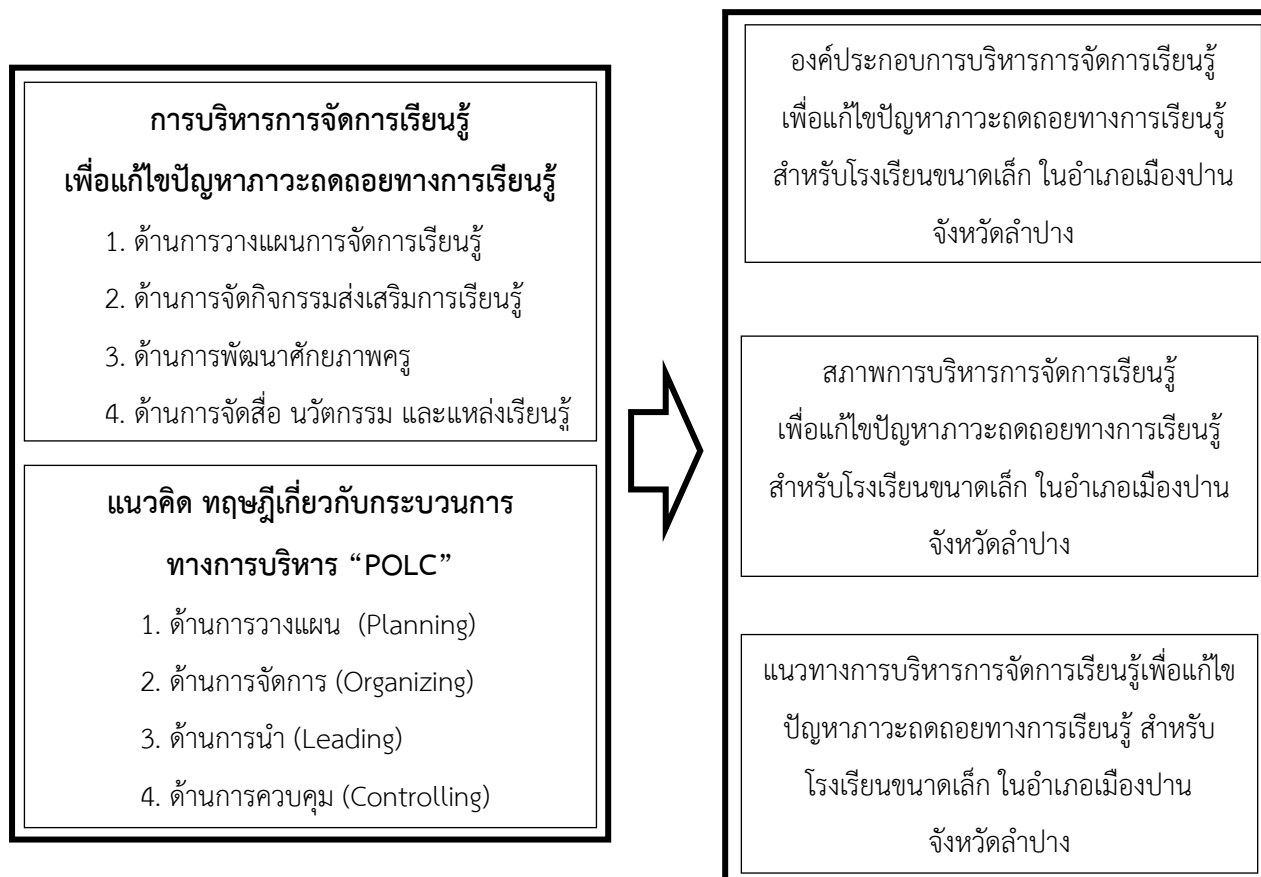
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดสนทนากลุ่มเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างแนวทางฯ ที่ผู้วิจัยร่างขึ้น

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลในการจัดสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา นำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาฉันทามติและปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำมาจัดทำเป็นแนวทางการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การที่ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางที่เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ซึ่ง

ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน การเลือกใช้กลยุทธ์การสอนที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างเต็มศักยภาพ

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วย การที่ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ออกแบบและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ หรือการจัดกิจกรรมที่เน้นการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการพัฒนาศักยภาพครู ประกอบด้วย การที่ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการเพื่อเสริมสร้างและยกระดับความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และประสบการณ์ของครูในการออกแบบ วางแผน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักสูตร เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและชุมชน รวมถึงการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา สมรรถนะสำคัญ และการศึกษาในโลกอนาคต

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการจัดสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย ความสามารถของผู้บริหารในการจัดหา คัดเลือก และใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ศูนย์วิทยบริการ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และธรรมชาติรอบ ๆ สถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยรวม ($\mu = 4.02$ และ $\sigma = 0.81$)

สภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. การวางแผน (Planning)	4.00	0.81	มาก	3
2. การจัดองค์การ (Organizing)	4.03	0.82	มาก	2
3. การนำองค์การ (Leading)	4.07	0.81	มาก	1
4. การควบคุม (Controlling)	3.99	0.81	มาก	4
ภาพรวม	4.02	0.81	มาก	

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ในภาพรวม

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย 20 แนวทาง ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการวางแผน 5 แนวทาง ได้แก่

1) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจขอบข่ายงาน ความรับผิดชอบ และแนวปฏิบัติของแต่ละฝ่ายในการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษารับข้อมูลจากครูเพื่อกำหนดแนวทางการวัดประเมินผลการเรียนรู้ในด้านการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูดำเนินการวิเคราะห์ปัญหา และผู้เรียนรายบุคคล โดยคำนึงถึงภาวะถดถอยทางการเรียนรู้เป็นหลัก 4) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ของครู โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 5) ผู้บริหารวางแผนการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ด้านที่ 2 ด้านการจัดการองค์การ 6 แนวทาง ได้แก่

1) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยมีครูหัวหน้างานวิชาการ ครูประจำชั้น ตัวแทนนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายต่าง ๆ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ระหว่างการดำเนินการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 5) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนครูในด้านการอบรม พัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน 6) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

ด้านที่ 3 ด้านการนำองค์การ 5 แนวทาง ได้แก่

1) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงด้านวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู และการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการทำงานเป็นทีมในการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 5) ผู้บริหารสถานศึกษาตรวจสอบและปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนให้มีความสะอาด ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

ด้านที่ 4 ด้านการควบคุม 4 แนวทาง ได้แก่

1) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูดำเนินการประเมินความพร้อมของผู้เรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทภายใต้การเปลี่ยนแปลงในการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูในการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ในขั้นตอนดังกล่าวนี้เป็นการตรวจสอบเพื่อยืนยันความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การยกร่างแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

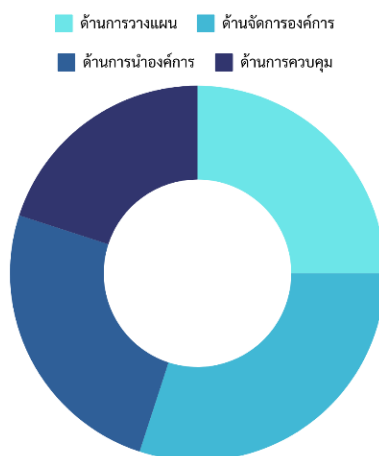
1) นำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มายกร่างแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

2) นำร่างแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสมของแนวทางและการใช้ภาษา

3) นำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเป็นร่างแนวทางการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบเพื่อยืนยันความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เป็นการนำร่างแนวทางการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ตรวจสอบโดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แล้วปรับร่างแนวทางการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จึงได้แนวทางการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ทั้งหมด 20 แนวทาง แบ่งออกเป็น ด้านการวางแผน 5 แนวทาง ด้านการจัดองค์การ 6 แนวทาง ด้านการนำองค์การ 5 แนวทาง และด้านการควบคุม 4 แนวทาง ดังแผนภูมิวงกลมต่อไปนี้

แนวทางการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้
สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

แผนภูมิที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ สามารถอภิปรายแต่ละด้านได้ดังนี้

1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Yamekason (2021) ได้นิยามความหมายของการวางแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ กระตุ้นความสนใจในการเรียนให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน

2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพ

ผู้เรียนอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ Suebpanya (2021) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง การบริหารการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 และได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นกระบวนการออกแบบ จัดทำ และดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้บริหาร

3) การพัฒนาศักยภาพครู การที่ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และประสบการณ์ของครูในการออกแบบ วางแผน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ Sukhonthorn (2022) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และได้กล่าวถึงการพัฒนาศักยภาพครูเป็นการที่ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะทั้งในด้านเทคนิคการสอนและการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

4) การจัดสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ คือ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดหา คัดเลือก และบูรณาการสื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Wiwasukhu (2022) ดำเนินการวิจัยเรื่อง รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ได้กล่าวถึง การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดเตรียม ปรับปรุง พัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการนำองค์การ มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนานตนเองของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khanthiwong (2017) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ครูวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของครูวิชาการ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ ด้านการจัดองค์การ มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางการบริหารจัดการภายในโรงเรียนให้สามารถรองรับและแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Suebpanya (2021) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนที่น้อย ส่งผลให้การวางแผนการบริหารจัดการภายในโรงเรียนจะมีความคล่องตัวมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Sukhonthorn (2022) ได้

ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการควบคุมมีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กถึงเห็นถึงการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา จึงมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล ซึ่งเน้นการให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thubin (2015) เรื่องการใช้วงจรเดมมิงในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า การศึกษาวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้วงจรเดมมิงในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีระดับการปฏิบัติในระดับมาก

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ทั้งหมด 20 แนวทาง ประกอบด้วย ด้านการวางแผน 5 แนวทาง ด้านการจัดองค์การ 6 แนวทาง ด้านการนำองค์การ 5 แนวทาง และด้านการควบคุม 4 แนวทาง สามารถอธิบายแต่ละด้านได้ดังนี้

1) ด้านการวางแผน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การวางแผนและการดำเนินงานที่มีคุณภาพ รวมถึงการประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้และส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังที่ Kenaphum (2017) ได้กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการคิดและการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงานโดยการเลือกใช้ปัจจัยต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานในอนาคตเป็นไปอย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพสูงสุด ส่วนกระบวนการวางแผนที่สำคัญ

2) ด้านการจัดการองค์การ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการในด้านการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kultangwatthana (2020) กล่าวถึงการจัดการองค์การของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการคิดหรือกระบวนการ ทำงานในปัจจุบันการทำงานแบบเชิงรุก มุ่งสร้างศักยภาพด้านนวัตกรรม รวมทั้งแสวงหาและจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม

3) ด้านการนำองค์การ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไม่เพียงแต่ในด้านการบริหารจัดการเชิงวิชาการ รวมไปถึงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ ดังที่ Suksamran (2022) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทุกขนาดโรงเรียนได้รับการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา

4) ด้านการควบคุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ดังที่ Photisarn (2020) กล่าวว่า ผู้บริหารดำเนินการกำกับติดตามความก้าวหน้าของงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยใช้วิธีการที่

หลากหลาย อาทิ การนิเทศ การสังเกต และการรับฟังปัญหา ทั้งนี้ มีการติดตามและให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างทันทั่วทั้งผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้แพลตฟอร์มสื่อสารออนไลน์

สรุป

องค์ประกอบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติสูงสุดที่สุด คือ ด้านการนำองค์การรองลงมาคือ ด้านการจัดองค์การ ด้านการวางแผน และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการควบคุม และแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ทั้งหมด 20 แนวทาง ประกอบด้วย ด้านการวางแผน 5 แนวทาง ด้านการจัดองค์การ 6 แนวทาง ด้านการนำองค์การ 5 แนวทาง และด้านการควบคุม 4 แนวทาง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ดังนั้นโรงเรียนขนาดเล็กควรนำผลการศึกษาคำแนะนำองค์ประกอบไปใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติสูงสุดที่สุด คือ ด้านการนำองค์การ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รองลงมาคือ ด้านการจัดองค์การ ผู้บริหารสถานศึกษาควรชี้แจงแนวทางการดำเนินการให้เป็นระบบเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งและประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการควบคุม ผู้บริหารควรนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินการแก้ไขภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ดังนั้นโรงเรียนขนาดเล็กควรนำผลการศึกษาสภาพการบริหารไปใช้วางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ทั้งหมด 20 แนวทาง ประกอบด้วย ด้านการวางแผน 5 แนวทาง ด้านการจัดองค์การ 6 แนวทาง ด้านการนำองค์การ 5 แนวทาง และด้านการควบคุม 4 แนวทาง ดังนั้น ควรนำแนวทางทางการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2568)

ถดถอยทางการเรียนรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่น และเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1. ควรศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

2.2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

References

- Kantaping, S. (2019). Guideline for the Administration Learning Management Banmaekonnai School Chiangdao District Chiangmai Province. *Journal of Graduate Research*, 10(2), 153–174.
- Kanthiwong, T. (2017). A study of the learning management of school administrators according to the opinions of academic teachers in schools under the Office of the Primary Educational Service Area, Phra Nakhon Si Ayutthaya Area 2. *Rajabhat Krungkao Research Journal, Humanities and Social Sciences*, 5(1), 63-70.
- Kenaphum, S. (2017). Public Policy Evaluation: Principles, Models, and Methods. *Prae-wa Kalasin Journal of Kalasin University*, 11(1), 33-48.
- Kultangwatthana, P. (2020). Organizational Management Affecting Public Entrepreneurship of Provincial Administrative Organizations in the Upper Northeastern Region 2 Group. *Journal of Industrial Business Administration*. 2(2), 25-27.
- Lampang Primary Educational Service Office Area 3. (2022). *2022 Annual Operational Plan*. Lampang: Lampang Primary Educational Service Office Area 3.
- Office of the Education Council. (2010). *National Education Act B.E. 2542 And Amendments (Third National Education Act B.E. 2553 (2010)*. Bangkok: VTC Communication Limited Partnership.
- Photisarn, W. (2020). The Administration of Vocational College Toward the Excellence: A Grounded Theory. *Rajabhat Maha Sarakham University Journal*. 14(1), 132-133.
- Suebpanya, T. (2021). *Learning Management in Schools under Lampang Primary Education Service Area Office 2*. (Master's Thesis). Lampang Rajabhat University. Lampang.

- Sukhontorn, B. (2022). *The Roles of School Administrators in Promoting Online Teaching and Learning Management At School Under The Bangkok Secondary Education Service Area Office 2*. (Master's Thesis). Krirk University. Bangkok.
- Suksamran, K. (2022). *The Instructional Leadership of School Administrators Under District Group Pluak Daeng The Office of Rayong Primary Educational Service Area Office 1*. (Master's Independent Study). Krirk University. Bangkok.
- Thubin, T. (2015). Using the Deming Cycle (PDCA) in Academic Administration of Secondary Schools under the Secondary Educational Service Area Office 42. *Research Community and Social Development Journal*, 9(2), 68–78.
- Tienkhaw, S. (2017). *The new constitution and the country's education*. Retrieved October 28, 2024, from https://www.matichon.co.th/columnists/news_546319>
- Wiwasukhu, S. (2022). The Professional Learning Community Model for Active Learning Development of Chophmaphrachasan School, The Secondary Educational Service Area Office 33. *Journal of Buddhist Anthropology*, 7(2), 36–54.
- Yamekason, A. (2021). *Learning Management to Enhance Students' Life Skill in Educational Institutions, Offices Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 2*. (Master's Thesis). Dhurakij Pundit University. Bangkok.